

HELMUT DUBIEL • Yeni Muhafazakârlık Nedir?

HELMUT DUBIEL 1946'da doğdu. Bochum ve Bielefeld'de sosyoloji ve felsefe okudu. Doktora tezini Adorno ve Gehlen üzerine yazdı. 1989'dan 1997'ye kadar Frankfurt Sosyal Araştırmalar Enstitüsü'nün başkanlığını yaptı. 1992 ile 2009 arasında Giessen Justus Liebig Üniversitesi'nde profesör olarak çalıştı. Kasım 2015'te geçirdiği bir kaza sonucu hayatını kaybetti. Dubiel'in bu çalışması, Volkswagen Fabrikaları Vakfı'nın teşviğiyle yürütülen "Sanayi sonrası topluma ilişkin Yeni Muhafazakâr teori ve geç kapitalizmin eleştirel teorisi - liberal-sonrası toplumların teorisi üstüne" projesi çerçevesinde ortaya çıkmıştır.

Was ist Neokonservatismus?

© 1985 Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main

İletişim Yayınları 482 • Politika Dizisi 29

ISBN 975-470-677-8

© 1998 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1-2. BASKI 1998-2013, İstanbul

3. BASKI 2017, İstanbul

EDITÖR Tanıl Bora

DİZİ KAPAK TASARIMI Utku Lomlu

KAPAK VE SAYFA UYGULAMA Suat Aysu

DÜZELTİ Sait Kızıllırmak

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 22749

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldrımı Caddesi, Gelincik Sokak, No: 6/3
Bağcılar, İstanbul Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Deve Kaldrım Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

HELMUT DUBIEL

Yeni Muhafazakârlık Nedir?

Was ist Neokonservatismus?

ÇEVİREN *Erol Özbek*

İÇİNDEKİLER

<i>Yeni Muhafazakârlık</i>	7
<i>Kültür</i>	25
<i>Demokrasi</i>	55
<i>Eşitlik</i>	83
<i>Refah</i>	101
<i>Yeni Sınıf</i>	129
<i>İlerleme</i>	153

YENİ MUHAFAZAKÂRLIK

Aydınlar, içinde ve hakkında yazdıkları zamanı bir geçiş dönemi olarak niteliyorlarsa bu öncelikle, toplumsal gelişimin alışlagelmiş tahlillere sığmayan semptomlar ortaya çıkardığının, öte yandan da hasretle beklenen yeninin henüz adı konabilir bir “yeni” paradigma olmaya yetecek kesinliğe ulaşmadığının bir itirafıdır. Kafa karıştırıcı fenomenlere getirilen tanımların kafiyesinin bir türlü tutmaz olduğu bu dönemlerde, eski kavramları sadece “post-” (... sonrası) ya da “neo” (yeni) ön-ekleriyle zenginleştiren yeni yaratılmış kelimelerin konjonktürü yükselir: “Neomarksizm”, “Neovangard”, “Yeniyapısalcılık”, ayrıca “postmateryalist (mad diyat sonrası) değerler”, “post-Keynesyen ekonomi” ve “postmarksizm” vb. “Post” ön-eki ile “neo” ön-eki, zıt yön lere işaret eden öncüllerle, aynı şeyi anlatır. Kültürel ya da siyasal bir gelişmeyi “neo-” ile başlayan bir sıfatla niteleyenler, böylelikle onun gerçekten yeni olma niteliğinin özgünlüğünü reddederler, buna karşılık “post-” ön-eki de, niteliğini kavrama, vaktiyle üstüne düşen yönlendirici gücü çoktan kaybetmiş olduğu suçlamasını yöneltir. Bu türden

kavram konjonktürlerinin işaret ettiği tarihî durumlar, toplumsal gelişmenin hızı karşısında teorik görüşü rüzgârın çok fazla bulandırdığı durumlardır, öyle ki, “büyük tankerin” gittiği yönü tahmin etmenin tek yolu, gözlemcinin arkasında kalan şamandıralara bakmaktır.

Gözetleme direğinin tepesinde köşe yazarları oturmaktadır. Kucaklarına haritaları yaymış, sıgılıkları, kıyıları ve seyir hatlarını incelemektedirler. Arada bir tereddüte düştükleri zaman, onlara aradıkları anahtar kelimeleri söyleyen suflörler olarak, sosyalbilimlerde tecrübesi olan coğrafyacı-lardan yardım alırlar. “Biçimlendirilmiş toplum” örneğinin, altmışlı yıllarda böyle bir anahtar kelimeydi. “Yönetilemezlik” ve “değerlerin değişimi” yetmişli yılları belirledi. İçinde bulunduğumuz onyılnın da “Yeni Muhafazakârlığın” onyılnı olacağına ilişkin belirtiler var.

Biraz çaresizlik içeren bu tanımlama ABD’den ithal edildi. Federal Alman kamuoyunda tedavüle girmesi ise Helmut Schmidt’in 1982 yılının nisan ayında Münih’te yapılan parti kurultayında yaptığı bir konuşmayla oldu. Schmidt, sosyal-liberal koalisyon bir kere iktidardan çekildi mi, yurttaşların tank olacağı şeyin “Yeni Muhafazakâr bir politika” olacağını söyledi. Hükümet çekildikten sonra, bu kelime artık herkesin ağzındaydı.

Teorik kavramların gündelik politikadaki yükselişi daima aynı zamanda yorumlayıcı güçlerinin sonu anlamına gelir. Bu yüzden sosyalbilimciler çağı tahlil etme denemelerini, kamusal iletişimin eritme potasında tüm anlamı boşalmış bir cüruf halinde, çabucak yanıp gidecek kavramlara dayandırmakla kârlı çıkmazlar. Bununla birlikte bu kitap, belki “Yeni Muhafazakârlık” kelimesinin değil, ama onunla bağdaştırılan konumların, yorumlama kalıplarının ve savların, bu kelimenin halihazırdaki yükselişini başlatan gündelik politika koşulları çoktan çağdaş tarihîm arşivleri arasın-

da kaybolduğu bir sırada bile Batılı toplumların siyasî sahenesini belirleyeceği inancıyla yazıldı. Bu yüzden “Yeni Muhafazakârlık” kavramını, ancak tek tek ögelerinin incelenmesinden sonra saydamlaşacak olan karmaşık bir siyasî-entellektüel bağlam için başlık olarak kullanıyorum.

Seksenli yılların ilk yarısında gerçekleşenler gerçı Manchester kapitalizmine bir geri dönüş değil ama yine de, Batılı dünyanın metropollerinde muhafazakâr parlamento çoğulluklarının tesadüfı bir artışından ve sosyal demokrasinin bunalımından daha öte bir şeydir. Bu olanlar, kitle demokrasisine dayalı refah devletlerini yeniden *liberal*/kapitalist toplumların gelişme çizgisine geri döndürme yolundaki denemelerin, -bu uluslararası kapsamda ve siyasî tutarlılıkta olacağı- hiç kimse tarafından önceden görülmemiş rönesansıdır. Bu rönesans, büyük ölçüde kabul ettirilmiş bir müdahaleci devletin ve sosyal devletin, daha ziyade yamalı bohca halinde olsa bile eninde sonunda işleyen bir hukuk devleti demokrasisinin ve “burjuva sonrası” değer yönelimlerinin canlı habercilerinin varlığı altında gerçekleşiyor. Ve günümüzde gerek entellektüel gerek siyasî kamuoyunun soluğunu tutarak izlediği çatışmaları, kopuşları ve yergileri üreten şey, liberal kapitalist tarzda arındırılacak “altyapı”ya ilişkin Yeni Muhafazakâr proje, yani bir *status quo ante* (eski durumun yeniden tesis edilmesi) tasarısı ile geç-kapitalist bir “üst yapı” arasındaki bu gerilimdir.

Medyalarda, halihazırda uygulanan neoliberal ekonomi politikaları, özellikle de “Thatcherizm” ve “Reaganomics” (Reagan’ın ekonomi politikası-çev.), yani monetarizm stratejileri, kısıtlayıcı maliye politikası ve vergi indirimleri, “Yeni Muhafazakârlık” sayılıyor. Kavramın bu kullanılış tarzı düpedüz fuzulüdür, çünkü yerleşik hal almış olan “neoliberal” kavramına hiçbir katkıda bulunmuyor - olsa olsa, henüz iki on yıl öncesinde akademik görüşler yelpazesinin